

'S-GRAVENHAGE, 7 April 1950

Ref. No. 3534

936 AAN: MIN. VOOR UNIEZAKEN EN OVERZ.
RIJKSDELEN

Fotocopie nr: 13380

FC

CODETELEGRAM

KA NET

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 7-4-50

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 7-4-50

GEHEIM

Generale Staf rapporteert heden

- A. Ned. troepencommando Oost Indonesie meldde in middag 6 April, dat Aziz groep voorbereidingen tot warme ontvangst Worang bataljon actief in havenwijk Makassar voortzet, terwijl aantal meelopers KNIL weer aanzienlijk steeg, aanwezigheid officieren en kader ten spijt. Van 215 man sterke 4e genie-veldcompagnie KNIL deserteerden 175 man terwijl van te Makassar gelegeerde 562 man sterke 1e bataljon infanterie KNIL totaal 273 man ontbraken waaronder grootste deel mortierpeloton en volledig carrierpeloton met al het materieel.
- B. 6 April 08.00 uur werd door persoonlijk ingrijpen Chef Staf Ned. troepencommando Oost Indonesie en troepencommando Zuid Celebes op Matuangin kampement Rood Wit gestreken en Rood Wit Blauw weder gehesen. Bewoners van dit kampement rustig, doch bereid bij afweer landing Worang bataljon om Aziz groep gewapend te hulp te snellen.
- C. Herziene opgave verliezen totaal 11 gewonden waarvan 4 leden corps Polisis Militer 7 van Aziz groep (waaronder 3 meelopers KNIL). Totaal 5 doden waarvan 4 leden corps Polisi Militer en 1 van Aziz groep. Nog geen indruk verdeling verliezen gevechten te Sunggu Minassa, aantal eventuele burgerslachtoffers wordt nagegaan. Van Ned. zijde wordt uiteraard aan ieder militair medische hulp verleend.
- D. Mokaginta kreeg ingaande 6 April 09.00 uur bewegingsvrijheid terwijl Aziz hem erkent als territ. cdt APRIS Oost Indonesie. Mokaginta verzocht alle kwesties t.a.v. materieel en personeel overdracht opschorten. Mogelijkheid dat Aziz alle APRIS-gevangenen los zal laten. Indien gevangenen vrijgelaten worden, zal Majoor Saleh Bahada optreden als wnd. territ. cdt zo niet dan wordt Ned. Troepen cdt verzocht zich voor APRIS-kwestie rechtstreeks tot Djakarta te wenden. Mokaginta inmiddels per vliegtuig Djakarta gearriveerd.
- E. Door APRIS werden informaties ingewonnen over kustweg aan uiterste Zuidpunt Celebes (Zuid van Makassar) voor uitvoeringen landingen met landingsvaartuigen. Het Alris-korvet Hangtua 6 April naar Celebes vertrokken ter dekking eventuele landingsoperaties.

-2-

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

Evaluatiebericht A 2:

Ned troepencommando Oost Indonesie werd door legerleiding ingelicht met opdracht strikt neutrale houding troepen onder Ned. bevel verzekeren en CLG te Makassar volledig in te lichten.

F. Alle Ned. troepencommando's werden door legerleiding ingelicht nopens laatste ontwikkeling situatie te Makassar. Nog geen berichten nopens terugslag in gebieden buiten Makassar-rayon.

G. APRIS leiding te Djakarta door Ned. liaison officier bericht

1. situatie Makassar rustig, doch spanningen kennelijk toenemend,
2. Aziz groep consolideert verkregen posities,
3. aantal meelopers KNIL gestegen,
4. de Dakota die op 7 April met munitie naar Makassar zou vertrekken op last Chef Generale Staf tot nader order te Tjililitan aangehouden,
5. adviseer contact opnemen met CLG, die omstreeks 17.00 uur te Kemajoran ex Makassar arriveert,

H. Op moment afsluiten dit resume werd volgend telegram ontvangen van Ned. troepencommando Oost Indonesie

" 6 uren melding nr. 6 confi 06-2130 Apr.

A. Inhoud telegram CGS 05-1545 Apr. 2 39 confi als volgt in beide talen bekend gesteld colon plaatsel. cdt Makassar en vertegenwoordiger dienst leger-contacten volgende onverwijld doorgegeven aan betrokkenen door radio "order van ~~4.3~~ cdt Ned. leger strijdkrachten in Indonesie. Alle KNIL militairen, die zich gedwongen of vrijwillig onder bevelen hebben gesteld van APRIS Kapt. Abdul Aziz worden opgedragen zich terstond naar hun kampement te begeven en zich aldaar weder onder bevelen stellen van hun oorspronkelijke Ned. cdt." "Moeilijkheid hoe verspreide meelopers bereiken, opgelost door per beachmaster Ned. KNIL en KL militairen geheel Makassar te doorkruisen, ook havengebied alwaar Aziz troepen druk doende stellingen in te richten. Aldaar reactie op luidkeels omroepen dezer order giftig ontvangen, doch door een ieder duidelijk vernomen. Teken aan dat aldus met levensgevaar getracht opstandige KNIL troepen weer in gareel te brengen. Reacties worden nu spoedigst gemeld. Voorts door Chef Staf van Ned. trpn commando Oost Indonesie persoonlijk meegelopen voormannen KNIL toegesproken en order CLG bekend gesteld, deze lieden op correcte wijze weigerden aan

- order gevolg te geven.
- B. Uit B/2 bron vernomen
1. Heden 6 April Mokoginta radiotelefonisch aan schepen (Majoor Worang) verzocht terugkeren.
 2. Gisteren 5 April radiotelefonisch gesprek Mokoginta-Hatta waarbij van zijde Mokoginta navolgende naar voren gebracht eerstens verzekering bestaansrecht NIT (zie constitutie), tweedens geen troepen ex TNI in NIT. APRIS alhier voorlopig uit ex KNIL doen bestaan, derdens Aziz Chef Staf garandeerde dat thans aanwezige cdt Polisi Militer en ADRIS ex TNI niets zou overkomen, vierdens overgang KNIL alhier naar Apris uiterlijk eind April, vijfden APRIS territ cdt in NIT doen benomen op voorstel NIT Regering.
- C. Beide schepen met Worang bataljon heden op rede zichtbaar hetgeen verhoogde spanning veroorzaakt. Definitief vertrek dezer schepen zal gemoederen doen bedaren en zeer waarschijnlijk stimulans zijn voor meelopers naar eigen Ned. cden terugkeren.
- D. Herhaalde poging zijdens Aziz om materiaal te verstrekken door in hand gebleven KNIL en KL functionarissen geweigerd, hetgeen door betrokkenen genomen.
- E. B 2 bericht meldt dat na gevecht Sunggu Minassa hetwelk schijnt beëindigd door bemiddeling Mokoginta bende resten en guerillas zich teruggetrokken in heuvelgebied Zuid Sunggu Minassa.
- F. T.a.v. A volledigheidshalve nog gemeld, dat door plaatsel. cdt Makassar bij Aziz was bedongen ongestoord rondgang beachmaster waartoe Aziz een zijner hogere onderofficieren op dit voertuig deed plaatsnemen." Inmiddels keerde Buurman terug Djakarta. Heden avondbespreking met Sultan waarover nader geseind.

HIRSCHEELD 355

GB